

Savetodavna komisija za ljudska prava

UNMIK HQ, East Wing, 10000 Priština, KOSOVO

MIŠLJENJE(Ć)

Datum usvajanja: 12. novembar 2008.

Predmet br. 04/08

Shaip CANHASI

Protiv

UNMIK-a

Savetodavna komisija za ljudska prava na svom zasedanju 12. novembra 2008. godine, u prisustvu sledećih članova:

g-din Pol LEMENS, predsedavajući
g-đa Snežana BOTUŠAROVA,

g-din Džon Dž. RAJAN, izvršni službenik

Nakon što je ukazala na povlačenje g-dina Mareka NOVICKOG sa zasedanja posvećenom ovom predmetu saglasno Pravilu 12 Poslovnika,

Nakon što je razmotrila iznad pomenutu pritužbu, podnetu saglasno članu 1.2 Uredbe UNMIK br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine o ustanovljenju Savetodavne komisije za ljudska prava,

Nakon većanja, donela je sledeće zaključke i preporuke:

I. ČINJENICE U PREDMETU

1. Prema tvrdnjama podnosioca pritužbe, činjenice u ovom predmetu su sledeće.

---

* Administrativna greška ispravljena shodno pravilu 47.1 Poslovnika, 17. januara 2009. godine

2. Dana 3. februara 2000. godine, oko 23 časa, 15 lica ušlo je u stan u Severnoj Mitrovici i ubilo suprugu podnosioca pritužbe (g-đu Remzije Canhasi) u prisustvu podnosioca pritužbe i jednog pripadnika UNMIK Policije koji je u tom stanu živeo kao podstanar.
3. Dana 4. februara 2000. godine, oko 00.30 časova, pripadnici UNMIK Policije uklonili su podnosioca pritužbe i policajca UNMIK-a iz stana.
4. Na dan 4. februara 2000. godine, Regionalna istražna jedinica u Mitrovici (RIJ), zajedno sa timom za sudsku medicinu, izvršila je pretres i dokumentovanje mesta zločina i pribavila dokaze.
5. Dana 7. februara 2000. godine, patolog sa Instituta za patologiju i sudsku medicinu u Prištini izvršio je autopsiju tela g-đe Canhasi.
6. Između 4. i 20. februara 2000. godine, RIJ je ispitala nekoliko svedoka koji su dali imena i adrese četvero lica za koja su tvrdili da su ubili g-đu Canhasi.
7. Dana 11. septembra 2000. godine, Istraživački institut za kriminalistiku i kriminologiju u Sofiji (Bugarska) ispitao je materijalne dokaze.
8. Do 29. januara 2002. godine, kad je Ombudsman na Kosovu uputio izveštaj Specijalnom predstavniku generalnog sekretara (SPGS) u vezi sa ovim slučajem, nije bilo indikacija da su nadležni organi vlasti preduzimali dalje korake od 11. septembra 2000. godine, niti je bilo evidentirano da su lica koja su svedoci identifikovali februara 2000. godine bila saslušana. Ombudsman je naknadno, 14. februara 2003, 29. aprila 2003. i 6 maja 2005. godine, slao pisma komesaru UNMIK Policije, ali nije dobio nikakav odgovor.
9. Komisija napominje da su činjenice koje je izneo podnosilac pritužbe saglasne izveštaju Ombudsmana i da ih tužena strana nije osporila.

II. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

10. Pritužba je podneta 15. aprila 2008. godine i tog istog dana evidentirana.
11. Dana 10. juna 2008. godine, Komisija je pritužbu prosledila Specijalnom predstavniku generalnog sekretara (SPGS) shodno članu 11.3 Uredbe br. 2006/12 od 23. marta 2006. godine o ustanovljenju Savetodavne komisije za ljudska prava, uz zahtev da komentar o prihvatljivosti i meritumu pritužbe bude dostavljen do 9. jula 2008. godine. Komisija je zatražila i kopiju bilo koje odluke donete u toku istrage. SPGS nije dostavio nijednu primedbu do navedenog datuma, niti je zatražio produženje roka za odgovor.
12. Dana 15. jula 2008. godine, Komisija je pritužbu proglasila prihvatljivom.
13. U dopisu od 29. jula 2008, SPGS je obavešten o ovoj odluci i zamoljen da dostavi svoj odgovor na suštinu pritužbe.
14. Dana 27. avgusta 2008, SPGS je dostavio primedbe i o prihvatljivosti pritužbe i o meritumu predmeta. Nijedan dokument iz istražnih spisa nije bio dostavljen Komisiji.
15. Podnosilac pritužbe je odgovorio na primedbe SPGS-a u dopisu od 29. oktobra 2008. godine.

III. PRELIMINARNI PRIGOVOR NA NEISKORIŠĆENOST PRAVNIH LEKOVA

A. Argumenti strana

16. U svom dopisu od 27. avgusta 2008, tuženi tvrdi da podnosilac pritužbe nije iscrpeo domaće pravne lekove, budući da nije bilo dokaza da se podnosilac pritužbe obraćao komesaru policije ili Ministarstvu unutrašnjih poslova i od njih tražio detaljnije informacije o slučaju.
17. Podnosilac pritužbe je odgovorio na prigovor izjavivši da je uputio nekoliko zahteva komesaru UNMIK Policije, ali da nije dobio nikakve informacije o napredovanju istrage. On je naveo i da je zahteve za dobijanje informacija upućivao i organu koji je sada u nadležstvu Ministarstva unutrašnjih poslova Kosova. Još je napomenuo da do sada ništa nije urađeno u njegovom slučaju. Podnosilac pritužbe je u prilogu dostavio i brojna pisma koja je Ombudsman pisao komesaru UNMIK Policije, a u kojima je tražio najnovije podatke o toku istrage; pisma su datirana na 14. februar 2003, 29. april 2003. i 6. maj 2005. godine. I ovi zahtevi za informacijama ostali su bez odgovora.

B. Pristup Komisije

18. Strane koje traže pokretanje pitanja prihvatljivosti nakon što je odluka o prihvatljivosti pritužbe već doneta obično bvaju sprečene zbog zakasnelog iznošenja argumenata o prihvatljivosti. Međutim, u ovom slučaju, nije ni potrebno zauzimati stav o prihvatljivosti primedbe tuženog na osnovu neiskorišćenosti pravnih lekova, s obzirom da je ta primedba, u svakom slučaju, neosnovana, što će biti obrazloženo u daljem izlaganju.

C. Opšta načela

i. Zakonski osnov neiskorišćenosti pravnih lekova

19. Član 3.1 Uredbe br. 2006/12 predviđa da Komisija može da razmatra predmet tek nakon što utvrdi da su sve ostale raspoložive mogućnosti za ispitivanje navodnih prekršaja iskorišćene.
20. Osnovno načelo pravila neiskorišćenosti pravnih lekova je da nadležnim organima, prevashodno sudovima, pruži mogućnost da spreče ili isprave navodna kršenja relevantnih međunarodnih instrumenata. Ono je zasnovano na pretpostavci, sadržanoj u članu 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i odredbama sličnih sporazuma, da će unutrašnji pravni poredak obezbediti delotvoran lek za prekršena prava podnosioca pritužbe (Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/99, presuda od 27. jula 1999, st. 74).

ii. Raspoloživost i delotvornost

21. Podnosioci prijava su jedino obavezni da iskoriste domaće pravne lekove koji im stoje na raspolaganju i koji su delotvorni. Jedini pravni lekovi koji se obavezno moraju iscrpeti su oni koji se odnose na navodne prekršaje. Postojanje takvih lekova mora da bude dovoljno sigurno ne samo u teoriji već i u praksi, jer u protivnom ne bi

imali propisanu raspoloživost i delotvornost (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Selmouni protiv Francuske*, st.76; videti i ESLJP, *Vernillo protiv Francuske*, br. 11889/85, 20. februar 1991, st. 27; ESLJP, *Akdivar i ostali protiv Turske*, br. 21893/93, presuda od 16. septembra 1996, st.66; i ESLJP, *Dalia protiv Francuske*, br. 26102/95, presuda od 19. februara 1998, st.38). Diskrecioni ili vanredni pravni lekovi ne moraju da budu iscrpeni (ESLJP, *Prystavka protiv Ukrajine*, br. 21287/02, odluka od 17. decembra 2002; ESLJP, *Cinar protiv Turske*, br. 28602/95, odluka od 13. novembra 2003). Prilikom odlučivanja da li određeni pravni lek ispunjava kriterijume raspoloživosti i delotvornosti, moraju se uzeti u obzir posebne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja (ESLJP, *Van Oosterwijck protiv Belgije*, br. 7654/76, presuda od 6. novembra 1980, st. 36-40; ESLJP, *Khashiyev i Akayeva protiv Rusije*, br. 57942/00 i br. 57945/00, presuda od 24. februara 2005, st.116-117; ESLJP, *Isayeva i ostali protiv Rusije*, br. 57947/00, 57448/00, 57949/00, presuda od 24. februara 2005, st.152-153).

iii. Teret dokazivanja

22. Na tuženom je, koji iznosi tvrdnju o neiskorišćenosti pravnih lekova, da uveri Komisiju da je taj pravni lek bio delotvoran i raspoloživ u teoriji i praksi u datom trenutku, naime, da je bio dostupan i da je pomoću njega moglo da bude pruženo zadovoljene u pogledu pritužbi pojedinca i ponuđeni razumni izgledi za uspeh. Drugim rečima, ako tuženi tvrdi da nisu iscrpeni svi lekovi, na njemu leži teret dokazivanja da podnosilac pritužbe nije iskorostio pravni lek koji je bio i delotvoran i raspoloživ u datom trenutku. Tuženi mora da utvrdi da su ovi različiti uslovi bili zadovoljeni (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Selmouni protiv Francuske*, st.75).

D. Procena Komisije

23. U vezi sa primedbama SPGS-a o prihvatljivosti, Komisija napominje da tužena strana nije predočila nijednu informaciju o tome zašto navodni načini za ispitivanje slučaja predstavljaju pravne lekove koji treba da budu iscrpeni i zašto su oni delotvorni lekovi (uporediti ESLJP, *Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs i Gubi protiv Austrije*, Serija A, Br. 302, presuda od 19. decembra 1994, st.93). Komisija je mišljenja da zahtev za dobijanje informacija o napredovanju istrage ne predstavlja, u ovom slučaju, 'raspoloživ način ispitivanja' navodnog prekršaja, odnosno, navodnog nepreduzivanja odgovarajuće istrage ubistva supruge podnosioca pritužbe. U ovom slučaju, 'delotvoran lek' koji je tražio podnosilac pritužbe bila bi 'temeljna i efikasna istraga koja bi dovela do identifikacije i kažnjavanja onih koji su odgovorni za lišavanje života' (ESLJP, *Keenan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 21987/93, presuda od 3. aprila 2001, st.122), a ne samo informacije koje bi potvrdile da je istraga očigledno na mrtvoj tački od 11. septembra 2000. godine.

24. U svakom slučaju, Komisija ističe da se podnosilac pritužbe obraćao komesaru UNMIK Policije u više navrata, kao i vladinim agencijama unutar Ministarstva unutrašnjih poslova Kosova. Ombudsman je usvojio izveštaj o ovom predmetu 29. januara 2002. godine i poslao tri propratna pisma komesaru UNMIK Policije (videti st. 8 iznad), a da nije primio odgovor na molbu u kojoj traži ažurirane informacije o napredovanju istrage.

25. Shodno tome, Komisija odbacuje prigovor tužene strane koji se odnosi na neiskorišćenost pravnih lekova.

IV. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 2 EVROPSKE KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA

A. Pritužba

26. Podnosilac pritužbe navodi da nisu preduzete odgovarajuće mere u cilju valjane istrage ubistva njegove supruge, te stoga tvrdi da je došlo do kršenja proceduralnih pravila vezanim za istragu gubitka života saglasno članu 2 EKLJP.

B. Opšta načela

27. Član 2 EKLJP, kojim se garantuje pravo na život, smatra se jednom od najosnovnijih odredaba u EKLJP i u sebi nosi jednu od osnovnih vrednosti demokratskog društva. Komisija mora navode o kršenju ove odredbe da podvrgne najpažljivijem ispitivanju (videti ESLJP, *Nachova i ostali protiv Bugarske*, br. 43577/98 i br. 43579/98, presuda od 6. jula 2005, st.93; ESLJP, *Angelova i Illiev protiv Bugarske*, br. 55523/00, presuda od 26. jula 2007, st.91).

28. Obaveza o zaštiti prava na život na osnovu člana 2 EKLJP, tumačena u sprezi sa opštom dužnošću države na osnovu člana 1 EKLJP da "u okvirima [svoje] nadležnosti svakom pojedincu obezbedi prava i slobode definisane u [ovoj] Konvenciji", podrazumeva da treba da postoji određeni vid delotvorne zvanične istrage u slučajevima kad su lica ubijena kao rezultat upotrebe sile (videti, ESLJP, *McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 18984/91, presuda od 27. septembra 1995, st.161; ESLJP, *Kaya protiv Turske*, Izveštaji 1998-I, str. 324, presuda od 19. februara 1998, st. 86; ESLJP, *Kelly protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 30054, presuda od 4. maja 2001, st. 94-98; videti i odluku Savetodavne komisije za ljudska prava o prihvatljivosti pritužbe (u daljem tekstu HRAP), *Balaj i ostali*, br. 04/07 od 6. juna 2008, st.14).

29. Komisija ističe da navedena proceduralna obaveza shodno članu 2 nije ograničena na slučajeve aktivne umešanosti države u ubistvo, već ima širi autonomni opseg (ESLJP, *Šilih protiv Slovenije*, br. 71463/01, presuda od 28. juna 2007, st. 94; videti i ESLJP, *Yasa protiv Turske*, br. 22495/93, presuda od 2. septembra 1998, st.100; ESLJP, *Menson protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 47916/99, odluka o prihvatljivosti od 6. maja 2003, st.1). U iznad navedenom slučaju *Angelova i Iliev protiv Bugarske*, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) smatra sledeće:

92... "Ovaj slučaj bi dakle trebalo izdvojiti od slučajeva koji uključuju navodnu upotrebu smrtonosne sile od strane izvršilaca države ili privatnih strana u tajnom dogovoru (videti *McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 27. septembra 1995, Serija A br. 324; *Shanaghan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 37715/97, st.90, 4. maj 2001; *Angelova protiv Bugarske*, br. 38361/97, EKLJP 2002-IV; iznad navedeni slučaj *Nachova i ostali*; i *Ognyanova i Choban protiv Bugarske*, br. 46317/99, 23. februar 2006), ili onih u kojima su činjenične okolnosti organima vlasti nametnule obavezu da zaštite život pojedinca, na primer, u slučajevima kad su oni preuzeli odgovornost za njegovo staranje (videti *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 46477/99, EKLJP 2002-II) ili kad znaju ili bi trebalo da znaju da je njegov život ugrožen (videti *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 28. oktobra 1998, *Izveštaji o presudama i odlukama 1998-VIII*).

93. Međutim, odsustvo bilo kakve direktne državne odgovornosti za smrt srodnika podnosioca prijave ne isključuje primenu člana 2 Konvencije. Sud ponovo ističe da zahtevanjem od države da preduzme odgovarajuće korake kako bi zaštitila živote onih koji su u njenoj nadležnosti (videti *L.C.B. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 9. juna 1998, *Izveštaji* 1998-III, str. 1403, st.36), član 2 st. 1 Konvencije nameće dužnost toj državi da obezbedi pravo na život tako što će ustanoviti delotvorne odredbe krivičnog zakona u cilju sprečavanja činjenja prekršaja protiv lica, uz podršku mehanizama za sprovođenje zakona kojima se sprečava, suzbija i sankcioniše kršenje tih odredaba (videti iznad navedeni slučaj *Osman*, st.115).

94. Sud iznova ističe da u okolnostima ovog slučaja ova obaveza podrazumeva da treba da postoji izvestan oblik delotvorne zvanične istrage kad postoji razlog da se veruje da je lice pretrpelo povrede opasne po život u sumnjivim okolnostima. Istraga mora da bude takva da ustanovi uzrok povreda i da identifikuje one koji su odgovorni sa ciljem da ih kazni. Ukoliko nastupi smrt, kao u ovom slučaju, istraga ima još veću važnost, imajući u vidu činjenicu da je suštinska svrha takve istrage da obezbedi efikasnu primenu domaćih zakona kojima se štiti pravo na život (videti iznad navedeni slučaj *Angelova*, st.137; iznad navedeni slučaj *Nachova i ostali*, st.110; i iznad navedeni slučaj *Ognyanova i Choban*, , st. 103), ...”

30. Obaveza sprovođenja istrage nije obaveza postizanja rezultata već samog sprovođenja. Kritički gledano, vlasti su morale da preduzmu odgovarajuće mere koje su im bile na raspolaganju kako bi pribavile dokaze u vezi sa incidentom, uključujući, između ostalog, svedočenje očevidaca (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Kelly protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, st. 94-98; ESLJP, *Orhan protiv Turske*, br. 25656/94, 18. jun 2002, st.92) i dokaze od drugih ključnih svedoka (ESLJP, *Önen protiv Turske*, br. 22876/93, presuda od 14. maja 2002, st.88; ESLJP, *Tahsin Acar protiv Turske*, br. 26307/95, presuda od 8. aprila 2004, st. 230-232). Kad postoji verovatna i verodostojna tvrdnja, dokaz ili informacija koja je relevantna za identifikaciju i eventualno krivično gonjenje ili sankcionisanje počinioca nezakonitog ubistva, vlasti su obavezne da preduzmu dalje istražne radnje (ESLJP, *Brecknell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 32457/04, presuda od 27. novembra 2007, st. 71 i 75). Svaka manjkavost u procesu istrage kojom se narušava mogućnost utvrđivanja uzroka smrti ili identifikovanja odgovornog pojedinca (pojedinaca) ima za rizik suprotstavljanje ovom standardu (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Nachova i ostali protiv Bugarske*, st.113; ESLJP, iznad navedeni slučaj *Ognyanova i Choban*, st.105; ESLJP, iznad navedeni slučaj *Angelova i Iliev protiv Bugarske*, st.95; HRAP, iznad navedeni slučaj *Balaj i ostali*, st.4).
31. Još jedan aspekt adekvatne istrage je postojanje dovoljnog uvida javnosti u istragu ili njene rezultate kako bi bila obezbeđena odgovornost u radu, kako u praksi tako i u teoriji. Stepennepohodnog javnog nadzora može u velikoj meri da varira od slučaja do slučaja. Ipak, u svim slučajevima, najbliži srodnik žrtve mora da bude uključen u postupak u meri u kojoj je to nepohodno za očuvanje njegovih ili njenih legitimnih interesa (ESLJP, *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 24746/94, presuda od 4. avgusta 2001, st.109; ESLJP, *Finucane protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 29178/95, presuda od 1. jula 2003, st. 71).
32. Da bi istraga bila u skladu sa uslovima iz člana 2, ona mora da bude kontinuirana, čime se postiže stvaran napredak u sprovođenju istrage (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Yasa protiv Turske*, st.100). Svaki duži period neaktivnosti na slučaju može da

dovede do neuspeloga nastavka istrage u cilju identifikovanja počinitelja (videti kao primer ESLJP, *Takhayeva protiv Rusije*, br. 23286/04, presuda od 18. septembra 2008, st. 93).

33. Komisija je svesna potrebe da pozitivnu obavezu sprovođenja istrage ne tumači na način koji bi nametnuo nemoguć ili nesrazmeran teret na organe vlasti, imajući na umu teškoće u obavljanju policijskog posla u modernom društvu kao i donošenje teških operativnih odluka u pogledu prioriteta i sredstava (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, st.116; ESLJP, *Akdoğdu protiv Turske*, br. 46747/99, presuda od 18. oktobra 2005, st.45; ESLJP, *Dodov protiv Bugarske*, br. 59548/00, presuda od 17. januara 2008, st.102; ESLJP, *Albekov protiv Rusije*, br. 68216/01, presuda od 9. oktobra 2008, st.79). Međutim, čak i kad postoje prepreke i poteškoće koje sprečavaju napredovanje istrage u određenoj situaciji, brza reakcija organa vlasti je od vitalnog značaja za očuvanje poverenja javnosti u njihovu privrženost vladavini prava, kao i sprečavanje bilo kakve pojave tajnih sporazuma ili tolerancije kad je reč o nezakonitim radnjama (ESLJP, iznad navedeni slučaj *Brecknell protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, st. 65; ESLJP, *McKerr protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 28883/95, presuda od 4. maja 2001, st. 111 i 114). U okolnostima kao što su ove, Komisija mora da bude uverena da su organi vlasti učinili dovoljno da izvrše svoju obavezu sprovođenja delotvorne istrage u ovom slučaju.

C. Primena na ovaj slučaj

34. Kad nadležni organi imaju pozitivnu obavezu da obezbede usaglašenost sa relevantnim standardima ljudskih prava, kao što je obaveza da sprovedu temeljnu i delotvornu istragu saglasno članu 2 EKLJP, na organima vlasti je da pokažu da su preduzeli razumne korake kako bi ispunili svoje pozitivne obaveze. U ovom slučaju nije predočena nijedna informacija koja bi ukazala da su bilo koji koraci preduzeti u pravcu ostvarivanja napretka u procesu istrage od 11. septembra 2000. godine. Komisija, dakle, mora da proceni delotvornost istrage na osnovu informacija koje je predočio podnosilac pritužbe, uključujući izveštaj Ombudsmana u vezi sa predmetom, u odnosu na odsustvo informacija o napredovanju istrage od strane tuženog (uporediti, primera radi: ESLJP, iznad navedeni slučaj *Takhayeva protiv Rusije*, st.89).
35. Komisija prima k znanju da je autopsiju i sudsko-medicinski pregled, uključujući pregled mesta zločina, obavio tuženi. Međutim, nema indikacija da su izjave uzete od svih relevantnih svedoka, uključujući očevidce. Dokazi ukazuju da su svedoci koje je saslušala policija dali imena i adrese brojnih lica za koja se tvrdi da su umešana u ubistvo g-đe Canhasi, ali ne postoje dokazi koji ukazuju da su od tih lica uzete izjave, ili da je bar učinjen napor da izjave budu uzete. Komisiji nisu dostupni ni dokazi koji bi pokazali da su učinjeni razumni naponi na identifikaciji počinitelja. I pored očigledne identifikacije mogućih osumnjičenih za ubistvo, istraga traje već osam godina a značajni rezultati nisu postignuti (uporediti, primera radi, ESLJP, *Isaak protiv Turske*, br. 44587/98, presuda od 24. juna 2008, st. 124). Osim toga, Komisija nema informacije koje bi pokazale da je nešto učinjeno u pravcu nastavljanja istrage ubistva u periodu od više od osam godina od septembra 2000.
36. Još jedan nedostatak istrage je što najbliži srodnik žrtve, naime, podnosilac pritužbe, nije bio uključen u proces istrage niti je o njemu obavestavan. I pored ponavljanih molbi za dobijanje informacija o istrazi, podnosilac pritužbe nije bio obavestavan. Očigledno je da on nije imao pristupa procesu istrage, niti je dobio bilo kakvo objašnjenje na pitanje zašto nisu uzete izjave od lica za koja se navodi da su umešana u zločin.

37. Imajući u vidu ovakvo stanje stvari, Komisija smatra da organi vlasti nisu sproveli delotvornu krivičnu istragu okolnosti pod kojima je nastupila smrt g-đe Canhasi. Istrage propisane članom 2 EKLJP moraju da budu usmerene ka identifikaciji i sankcionisanju odgovornih lica (ESLJP, *Bazorkina protiv Rusije*, br. 69481/01, presuda od 27. jula 2006, st.117). Ovaj uslov nije ispunjen u datom slučaju.
38. Sledstveno tome, Komisija zaključuje da je došlo do kršenja člana 2 kad je o njegovom proceduralnom aspektu reč.

V. PREPORUKE

39. U svetlu zaključaka Komisije u vezi sa ovim slučajem, Komisija smatra da je određena vrsta odštete neophodna. Ona preporučuje da tuženi preduzme sledeće mere:
- tuženi bi trebalo da, uz potrebnu istrajnost, preduzme delotvorne mere za identifikovanje počinitelaca. Te delotvorne mere moraju da uključuju preduzimanje svih razumnih koraka kako bi izjave od svih relevantnih svedoka bile uzete i kako bi bilo izvršeno opsežno preispitivanje istrage na osnovu kojeg bi bili utvrđeni dalji koraci koji bi se mogli preduzeti u cilju pronalaženja počinitelaca i njihovog izvođenja pred lice pravde;
  - tuženi bi trebalo da dodeli odgovarajuću naknadu podnosiocu pritužbe za patnju koju je pretrpeo zbog neadekvatne istrage ubistva njegove supruge;
  - tuženi bi trebalo da bez odlaganja preduzme delotvorne mere za izvršenje preporuka Komisije, uključujući pružanje informacija podnosiocu pritužbe i Komisiji o daljim dešavanjima u ovom slučaju.

IZ OVIH RAZLOGA,

Komisija, jednoglasno,

- **ODBIJA PRIGOVOR TUŽENOG NA NEISKORIŠĆENOST DOMAĆIH PRAVNIH LEKOVA;**
- **ZAKLJUČUJE DA JE DOŠLO DO KRŠENJA ČLANA 2 EVROPSKE KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA, S OBZIROM DA NIJE SPROVEDENA DELOTVORNA ISTRAGA OKOLNOSTI POD KOJIMA JE G-ĐA SHAIPIA CANHASIJA UBIJENA;**
- **PREPORUČUJE DA TUŽENI PREDUZME MERE NAVEDENE U STAVU 39 OVOG MIŠLJENJA U CILJU ISPRAVLJANJA POSLEDICA IZAZVANIH KRŠENJEM LJUDSKIH PRAVA PODNOSIOCA PRITUŽBE.**

Džon Dž. RAJAN
izvršni službenik

Pol LEMENS
predsedavajući